

Izložba Faust Vrančić – hrvatski Leonardo da Vinci
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
Zagreb, 16. svibnja 2025.
Izvještaj

U sklopu manifestacije *Susreti s baštinom u CroAtriumu* 16. svibnja 2025. godine u dvorani *Judita* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu uz prigodnu izložbu o Faustu Vrančiću (1551. – 1617.) održana su dva predavanja. Ovo hvalevrijedno događanje organizirano je povodom 410. obljetnice objave Vrančićeva djela *Machinae novae* (*Novi strojevi*) i 430. obljetnice objavljivanja djela *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae et Ungaricae* (*Rječnik pet najodličnijih europskih jezika, latinskoga, talijanskoga, njemačkoga, dalmatinskoga i ugarskoga*).

Prvo predavanje naslovljeno *Faust Vrančić – hrvatski Leonardo da Vinci* održala je znanstvena savjetnica s Odsjeka za povijest prirodnih i matematičkih znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti dr. sc. Marijana Borić, a drugo naslovljeno *Konceptualna pozadina Vrančićeva Dikcionara* održala je znanstvena savjetnica u trajnom izboru dr. sc. Anja Nikolić-Hoyt upraviteljica Zavoda za lingvistička istraživanja Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Autorica izložbe *Faust Vrančić – hrvatski Leonardo da Vinci* je dr. sc. Marijana Borić, a prikazanu građu iz Zbirke starih knjiga i rukopisa izabrala je dr. sc. Irena Galić Bešker. Izložba je postavljenja povodom 410. obljetnice objavljivanja Vrančićeva djela *Machinae novae* u kojem je opisano pedeset i šest različitih uređaja i tehničkih konstrukcija. Organizatori izložbe su Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti te projekt *Susreti s baštinom u CroAtriumu*. Na izložbi je na jedanaest plakata (»Humanist, biskup i diplomat Faust Vrančić«, »U krugu hrvatskih intelektualaca bratovštine sv. Jeronima u Rimu«, »Povratak u Ugarsku i prva služba«, »Političar i diplomat na praškom dvoru Rudolfa II. Habsburga«, »Rječnik pet najuglednijih jezika Europe«, »Biskup Csanáda i kancelar Ugarske i Transilvanije«, »Odlazak u Rim«, »Hagiografski rad Fausta Vrančića«, »Filozofski opus Fausta Vrančića«, »Kršćanska etika Fausta Vrančića«, »Vrančićevo djelo *Machinae novae* u europskoj tehničkoj tradiciji«) prikazan život i stvaralaštvo Fausta Vrančića zahvaljujući kojima se posjetitelji mogu upoznati s izvanrednim životnim putem i idejama ovog renesansnog polihistora. U vitrini su izložena

dva Vrančićeva djela: *Machinae novae* i *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, Latinae, Italicae, Germanicae, Dalmaticae et Ungaricae*.

Izložbom *Faust Vrančić – hrvatski Leonardo da Vinci* i prigodnim predavanjima obilježena je obljetnica dvaju Vrančićevih najpoznatijih djela koja najbolje pokazuju njegove raznolike interese i široko obrazovanje, uključujući područja tehničkih inovacija, jezikoslovlja, filozofije, teologije, hagiografije, historiografije, književnosti i inženjerstva, čime je ostavio značajan trag u europskoj renesansnoj misli. Ovakva događanja omogućuju široj javnosti da se upoznaju s bogatom i raznolikom hrvatskom kulturnom, filozofskom, znanstvenom i povijesnom baštinom.

Ivana Skuhala Karasman